

Udfordringer i produktion af urtehø

Af Karen Søegaard og Troels Kristensen,
Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

Organic RDD projektet EcoServe har afdækket nogle udfordringer i produktionen af urtehø; nemlig at begrænse marktab og energiforbrug til tørring samt at optimere foderkvaliteten

I mange økologiske græsmarker sås urter ved etablering herunder cikorie, lancetbladet vejbred, kommen og bibernelle. Men andelen af urter i afgrøden er oftest begrænset, fordi mængden af frø er for lav eller fordi urterne bliver udkonkurreret af græs og kløver. Hø til malkekøer er kommet tilbage igen på nogle bedrifter, både fordi det er et godt foder og fordi der forventes positive effekter på bl.a. dyrenes sundhed og mælkekvaliteten. Vi har introduceret urterige marker, hvor urtefrøene udgjorde 25-60 % af frøene, ved tre leverandører til Naturmælk og fulgt markerne i første brugsår fra skårlægning og til fodring.

Tab i marken

Græsafgrøden fortørrede i gennemsnit 73 timer på marken før opsamling ved i gennemsnit 65 % tørstof. Afhængig af vejrforholdene blev græsafgrøden vendt i gennemsnit 3,5 gange. Ved skårlægning var der som gennemsnit 42 % græs, 25 % kløver, 28 % urter og 5 % ukrudt. Den kraftige tørring og flere mekaniske vendinger forårsagede et stort marktab. Efter fortørring, da afgrøden lå på ladegulvet inden ilægning til tørring, var sammensætningen ændret til 57 % græs, 16 % kløver, 19 % urter og 1 % ukrudt. Og så var der 7 % smuld – noget meget tørt pulveragtigt materiale, som let blæste væk. Hvilke plantearter der var gemt i dette, kunne vi ikke se. Men tallene viste tydeligt et stort tab af de gode ting, nemlig kløver og urter.

Cikorie bliver ofte beskyldt for at fortørre langsomt. Det var ikke tilfældet. Under fortørringen på skår tørrede græs fra 18 til 68% af tørstof og cikorie fra 10 til 62%. Tørringshastigheden er næsten den samme i de forskellige plantearter, men cikorie indeholder mere vand fra starten. I den fortørrede afgrøde var spredning i tørstof størst i hvidkløver og cikorie. Dvs. i disse to arter

har tørringen været mest ujævn. Her udgjorde cikorieandelen op til 19% af afgrøden. I andre forsøg med en noget større andel cikorie har vi set, at cikorien kan 'klaske sammen' og have svært ved at fortørre.

Optimal afgrøde kvalitet

Der tages typisk fire slæt, ligesom ved ensilage, men der høstes over en længere periode ved det enkelte slæt, fx op til 13 dage ved 1. slæt, for at have tilstrækkelig kapacitet til ladetørring og sikre en god forvejrning. Det bevirker, at hele græsarealet ikke kan høstes på det optimale tidspunkt, hvorved kvaliteten forringes. Ligeledes bevirkede tabet af kløver og urter, at kvaliteten blev reduceret fra det afhøstede græs til det færdige hø. Køernes ædelyst til høet var god og den daglige optagelse var op til 17 kg tørstof i to besætninger med Holstein Frisian og 14 kg tørstof hos Jersey køerne. I begge tilfælde udgjorde hø 3/4 af det totale optag, og blev suppleret med korn og proteinfoder.

Energiforbrug til tørring

Det fortørrede græs bliver indlagt i tørremagasiner, hvor græsset bliver nedtørret ved beluftning. Under gunstige vejrforhold kan høet nedtørres udelukkende ved, at udeluften opvarmes via dobbelt tag på høladen, men ofte er det nødvendigt med affugtning af luften og opvarmning. Det giver et betydeligt energiforbrug. Som gennemsnit af bedrifterne betød det et forbrug på 250 kwh pr. 1000 FE hø, hvilket svarer til 0,75-0,96 kwh for hvert kg vand, der fjernes fra det indlagte græs. Energien kommer primært fra el men også fra diesel.

Læs mere på

http://www.icrofs.dk/Sider/Forskning/organicrdd_ecoserve.html

Denne klumme blev bragt d. 5. juli 2013 i Økologi & Erhverv nr. 526.